

Frivaldszky János

A civil gazdaság és a jó kormányzás természetjogi alapjai

A gazdaság új és helyes szemlélete csak a megfelelő ember- és abból következő társadalom-felfogáson alapulhat. Ez a legalább mérsékelt altruista személykonceptió, amely természeténél fogva nyitott a jóra és a közösségre. Ezért a személy egyrészt természeténél fogva létének értelmére nyitott, s a boldogságot is ennek fényében tekinti, másrészt a családban formálódik, s közösségek, amelyekhez tartozik - a kisebbek és a nagyobbak is - a személylétének kiteljesedésének zálogai. Ezért ezek közjáváért elkötelezetten dolgozik. Minden közösségnek van közjava, amely egyszersmind az azokat alkotó személyek java is. A civil társadalom e közösségek, azok javainak és intézményeinek összessége. A gazdaság is ekképpen a személyek és azok közösségeinek így értett javát szolgálja, vagyis azokat kiteljesítő jellege van. A piac is - a civil gazdaság egyik fő intézményeként - az emberi találkozások médiuma, minthogy az emberi igények, szükségletek kielégítésének helye. Ha ilyen, akkor értéket teremt és humanizál.

Nem minden közjó politikai, s nem is kíván így minden közjó politikai beavatkozást. A közjó viszont összehangolást, s bizonyos szint felett kormányzást tesz szükségessé, az pedig az erkölcsi alapokon nyugvó tekintély létét igényli.

A szubszidiaritás jegyében a civil társadalom az elsődleges, amely nem azonos a piaccal. Nincsen jó kormányzás annak alanya, azaz erős civil társadalom nélkül, a civil gazdaság pedig nem létezhet stabil és többgenerációs családokon nyugvó erős kkv. szektor, közösségi gazdaság és szociális gazdaság nélkül. Figyelemre méltó, hogy az ilyen kkv-ken nyugvó klaszterekben a belső szolidaritás a magas szintű értékteremtés és a nagyfokú versenyképesség alapja.